

Youth

Психологія життєвого простору сучасної молоді

Міжнародна науково-практична
конференція

Future

Рівне

26-27 листопада 2021

Education

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Психологія життєвого простору сучасної молоді

Міжнародна науково-практична конференція

26–27 листопада 2021 року

Р і в н е

УДК 159.9+ 316.6

Психологія життєвого простору сучасної молоді: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (26-27 листопада 2021 р). Упоряд. Р. В. Павелків, Н. В. Корчакова – Рівне: Волинські обереги, 2021. 122 с .

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 12 від 30.12.2021 р.).

Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не поділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

толерантності у дорослих, що, в свою чергу, впливає на ставлення однолітків до дітей з особливими потребами.

Список використаних джерел

1. Бельдій А. О., Волошина А. Д. Формування толерантності до осіб з особливими освітніми потребами як соціально-педагогічна проблема. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://93.183.203.244/xmlui/handle/123456789/2573>.
2. Декларація принципів толерантності. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_503.
3. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія / А. А. Колупаєва. – К. : «Самміт-Книга», 2009. – 272 с.
4. Кувалдина Е. А. Формирование толерантного отношения к детям с ограниченными возможностями здоровья в деятельности классного руководителя / Е. А. Кувалдина // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2014. – Т. 29. – С. 26–30.
5. Кулаков Р. С., Кулакова Л. М. Формування толерантного ставлення молодших школярів до дітей з особливими освітніми потребами / Р. С. Кулаков, Л. М. Кулакова // Психологія: реальність і перспективи: збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. – Вип. 16. – Рівне : РДГУ, 2021. – С. 106-112.
6. Павелків Р. В., Корчакова Н. В. Просоціальний розвиток особистості: монографія / Р. В. Павелків, Н. В. Корчакова. – Рівне : О. Зень, 2013. – 384 с.
7. Психологічний супровід інклюзивної освіти : [метод. рек.] / автор. кол. за заг. ред. А. Г. Обухівська. – Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. – 92 с.

Китюшко С. І.

здобувач ОС «магістр»

спеціальності 053 Психологія, 2 курс

Рівненського державного гуманітарного університету

Науковий керівник: д.психол.н., професор Камінська О. В.

м.Рівне, Україна

ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ КОРЕКЦІЇ АУТОАГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ МОЛОДІ

Вивчення феномену агресії сягає своїм «корінням» у минулі століття. Проте ХХІ століття потребує нових теоретичних досліджень проблеми, нових шляхів її корекції та профілактики як різновиду руйнівної поведінки, спрямованої на завдання шкоди не лише іншим, але й собі.

Групу найбільшого ризику виникнення аутоагресивної поведінки складають підлітки та молодь. Це доведено емпіричним шляхом у дослідженнях В.Герасимової, О.Мусаелян, Н.Максимової, С.Піддубняк, О.Погорілко, Н.Польської, А.Реана та ін. Вивчення аутоагресивної поведінки молоді особливо актуальне, оскільки саме цей віковий період характеризується пошуком сенсу життя, досягненням життєвих цілей, знаходженням власного місця у системі соціальних зв'язків, задоволенням найважливіших соціальних потреб, засвоєнням моральних принципів та норм поведінки тощо. Значна частина молоді не усвідомлює негативних наслідків аутоагресивності. Вона не готова і не вміє ефективно протистояти проявам аутоагресивної поведінки у повсякденному житті. Її вирішення буде сприяти успішному професійному становленню молоді, а також формуванню здорового покоління українців.

Мета дослідження – теоретично дослідити психологічні засоби корекції аутоагресивної поведінки молоді.

Виклад основного матеріалу. Складність феномену аутоагресивної поведінки, його негативний вплив на процес особистісного розвитку вимагає розробки комплексу соціально-психологічних заходів, спрямованих на діагностику і корекцію умов, які сприяють проявам саморуйнівної поведінки молоді, пропаганду здорового способу життя та розвиток її здатностей для ефективної самореалізації в соціумі. Основними напрямками психологічної допомоги особистості з аутоагресивними проявами у поведінці є психологічна превенція (попередження, профілактика) і психологічна інтервенція (подолання, корекція та реабілітація) [1, 55].

О. Мусаелян вважає, що психопрофілактика та психокорекція аутоагресивної поведінки сприятиме створенню «відповідних умов для актуалізації процесу самотворення (вибудовування) особистості, який відбувається через формування смислу життя людини; покращення самоствавлення та міжособистісних стосунків з навколишніми, потребу у визначенні життєвих перспектив, самореалізації тощо» [3, 9].

До основних принципів профілактики аутоагресивної поведінки варто віднести своєчасність, комплексний характер, послідовність та диференційованість. Ефективність корекційного впливу багато в чому буде залежати від поєднання індивідуальних та групових форм роботи.

Важливу роль у запобіганні аутоагресивного ризику виконує психологічна корекція, яка має у своєму арсеналі розроблені спеціальні групові та індивідуальні психотехніки, особистісні та емоційно-вольові тренування, призначені для надання психологічної допомоги особам з аутодеструктивною поведінкою.

С. Піддубняк вважає, що у роботі з проявами аутоагресії саме психокорекція сприяє оптимізації, виправленню і приведенню до норми будь-яких психічних функцій людини, відхилень від оптимального рівня її індивідуально-психологічного розвитку [4,58]. У профілактичній роботі з молоддю ефективними є такі методи психокорекційного впливу, як: арт-терапія, ігротерапія, групові дискусії, аналіз проблемних ситуацій, соціально-психологічний тренінг тощо.

С. Кузікова вважає, що у превенції аутоагресивної поведінки молоді не можна обійтися без застосування методів психотерапії, яку варто розглядати як надання психологічної допомоги особистості у складних життєвих ситуаціях або – з метою поліпшення якості життя [2].

У роботі з клієнтами, схильними до аутоагресивної поведінки, на думку Л. Вольнової, важливим методом психологічної допомоги є метод кризової інтервенції. Він полягає у впливі на світогляд клієнта з метою повернення його в бік реалістичності та пластичності, підготовки до конструктивного подолання життєвих криз [5,181].

Висновки. Основними завданнями психопрофілактичної та психокорекційної роботи з молоддю є формування у неї навичок ефективної взаємодії з соціумом, стресостійкості, пошук соціальної підтримки у конструктивному вирішенні складних життєвих ситуацій, емоційної стабільності, підвищення власної самоцінності та адекватного відношення до себе. При чому, зниження негативного впливу факторів ризику аутоагресивної поведінки досить важливим є вивчення суб'єктивних факторів, які сприяють її виникненню у молодих людей, а саме: індивідуально-типологічних особливостей, мотивів, особливостей емоційно-вольових та когнітивних процесів. Означений автором підхід допоможе підвищити ефективність психопрофілактичної роботи щодо розвитку та поглиблення різних форм аутодеструктивної поведінки у житті молоді.

Список використаної літератури

1. Бондарчук О.І. Психологія девіантної поведінки: Курс лекцій / О.І.Бондарчук. □ К.: МАУП,2006. □ 88 с.
2. Кузікова С.Б. Основи психокорекції: Навчальний посібник / С.Б.Кузікова. К.: Альма-матер, 2012. □ 320 с. □ 80 с.

3. Мусаелян О. М. Психологічні особливості запобігання аутоагресивній поведінці студентської молоді: автореф... дис. канд. наук: 19.00.07 / О.Мусаелян. □ К., 2018. – 23 с.
4. Піддубняк С.В. Особливості особистісної диференціації та соціально-психологічні засоби корекції аутоагресивної поведінки молоді: дис... канд. психол. н.: 19.00.05 / С.В.Піддубняк. □ Сєверодонецьк, 2018. 258 с.
5. Психосоціальна допомога у роботі з кризовою особистістю: навч. посібн./ наук. ред. Л.М.Вольнова. К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2012. 275 с.

Коноплицкая Оксана
доктор философии, профессор
Международный научно-исследовательский университет «Вайстри»
Wise Tree Hill, West Virginia, USA

АСПЕКТЫ СОЦИАЛЬНЫХ РОЛЕЙ В СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ УСТАНОВКАХ ИНДИВИДА

Понимание особенностей процесса социализации молодежи предполагает изучение механизмов освоения социальных ролей, а также их последующего влияния на паттерны поведения индивида в разных сферах его жизнедеятельности.

Целью нашей работы было изучение особенностей проявления в социально-психологических установках индивида характеристик усвоенных им социальных ролей.

В психологии *роль* рассматривается как социальная функция личности, соответствующий принятым нормам способ поведения людей в зависимости от их статуса или позиции в обществе, в системе межличностных отношений. Роль описывает общество в движении, то есть раскрывает динамическую картину мира. В теории ролей выделяются социальные роли, которые рассматриваются в трех планах:

- социологическом – как система ролевых ожиданий, т. е. заданная обществом модель роли, имеющая большое значение для формирования личности человека и овладения им социальными ролями;
- социально-психологическом – как исполнение роли и реализация межличностного взаимодействия;
- психологическом – как внутренняя или воображаемая роль, которая не всегда реализуется в ролевом поведении, но определенным образом на нее влияет.

Разные взгляды, убеждения о *ролях* основательно исследовались в социальной антропологии (Р. Линтон, Б. Малиновский, А. Радклифф-Браун, С. Ф. Нейдл); в теории малых групп (Т. Знанецкий, Е. Джекобсон), в социальной психологии (Т. Шибутани, Э. Зандер и др.), в теории интеракционизма (Дж. Мид), в социометрии (Дж. Морено), в теории социализации (З. Фрейд, Т. Парсонс), в когнитивных теориях личности Дж. Келли и т.д.

Понятие «роль» ввел в социальные науки американский психолог Д. Мид. Он разработал социально-психологическую концепцию, в которой личность рассматривалась как динамичное сочетание ролей. Согласно Дж. Миду, «принятие роли другого», т.е. умение посмотреть на себя со стороны глазами партнера по общению, является необходимым условием для успешного осуществления любого акта взаимодействия между людьми [1].

Научные исследования и достижения Дж. Г. Мида использовались в социологии интеракционизма (от англ. Interaction – «взаимодействие»). Современный интеракционизм существует в виде двух научных школ: чикагской (Г. Блумер, А. Сторос, Т. Шибутани), для которой характерен интерес к процессуальным аспектам взаимодействия, и айовской (М. Кун, Т. Партленд и др.). Акцент в этой школе делается на изучении результатов взаимодействия – стабильных социальных структур. Согласно концепциям интеракционистов поведение индивида обусловлено в основном тремя переменными: структурой личности, ролью и

З М І С Т

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ МОЛОДІ
В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

БЫЛИНСКАЯ Н. В. Особенности временной перспективы у представителей молодежной среды.....	3
БЕЗЛЮДНА В. І. Ставлення студентської молоді до трудової міграції.....	5
ЖУРАВЛЬОВА Л. П., ЛУЧКІВ В. З. Глобалізаційні процеси, асертивність та емпатійна суб'єктивність особистості.....	8
КУЛАКОВА Л. М. Ефективна комунікація в розрізі теорії поколінь.....	10
НАЗАРЕВИЧ В. В. Остракізація в суспільстві як захисний механізм сучасності.....	14
НЕЧИПОРУК Л. І. Соціальна активність молоді в громаді: банк молодіжних ініціатив.....	17
ПАШТЧЕНКО Л. В. Психологічні особливості формування гідності сучасної молоді.....	20
ПЕТРУК Л. П. Трансформаційне суспільство і розвиток особистості.....	22
ПОНТКОВСЬКА Д. В. Національна культура сучасної молоді як складова особистості.....	25
РУДЮК О. В. Актуальні аспекти вивчення кризи зайнятості у безробітній молоді в нових соціально-економічних умовах.....	26
САВУЛЯК В. О. Етнічна ідентичність у структурі Я-образу (на матеріалі дослідження студентів).....	30
СПВАК Н. В., СПВАК Д. М. Вплив ЗМІ на становлення світогляду студентів.....	33
ХОМИЧ І.С. Соціально-психологічні особливості детермінації супідільно значущої поведінки особистості	36

ОСОБИСТІСНЕ ЗРОСТАННЯ ТА ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

АРТЕМОВА О. І. Активізація креативних ресурсів майбутніх практичних психологів у процесі професійної підготовки.....	41
БАБАК К. В. Самоактуалізація особистості здобувачів вищої освіти у діяльності психологічної служби ЗВО.....	43

БЕРЕЗЮК Т. П. Особливості професіоналізації майбутніх спеціалістів у контексті фахової підготовки.....	46
БОЛЮХ Т. П. Психологічні особливості емоційного вигорання юнаків.....	49
ГАВРИЛОВИЧ А. А. К проблеме социально-психологической адаптации в спортивной деятельности.....	51
ДЖЕДЖЕРА О. В. Підготовка майбутніх психологів до практичної діяльності в процесі вивчення навчальної дисципліни «організація діяльності психологічних служб».....	54
КАМІНСЬКА О. В. Детермінанти успішного професійного становлення майбутніх психологів.....	56
КОБЗАР З. І. Психологічні особливості розвитку професійної емпатії майбутніх психологів.....	60
ЛУЦИК Г. О. Використання арт-терапевтичних технологій у підготовці майбутніх психологів до роботи зі схильними до девіантної поведінки підлітками	61
СИНЮК Д. Личностные качества студентов, значимые для их учебно-профессиональной деятельности.....	63
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ ТА ЇЇ ЖИТТЄТВОРЧІСТЬ	
ДАНИЛЕНКО А. В. Особенности психического здоровья студенческой молодежи в условиях пандемии.....	69
IVASHKEVYCH E., NAVOSHUK A. The development of creative thinking of teenagers.....	73
КУЛАКОВ Р. С. Проблема формування толерантного ставлення учасників освітнього процесу до осіб з особливими освітніми потребами.....	78
КИТЮШКО С. І. Психологічні засоби корекції аутоагресивної поведінки молоді.....	81
КОНОПЛИЦКАЯ О. Аспекты социальных ролей в социально-психологических установках индивида.....	83
МУЖАНОВА Н. В. Особливості соціалізації неформальної молоді в умовах пандемії...	86
МУКНАЛЧУК N., НЛАВИНСКА Е. The problem of understanding novels by senior pupils creatively.....	89

ПАВЛОВ И. В. Особенности виртуального образа я в игровой вселенной.....	94
САВЕЛЮК Н. М. Психосемантичний простір психологічного благополуччя майбутніх освітян.....	97
СЕВЕРИН А. В. Восприятие предметов вариативной формы подростками с разным уровнем интернет-зависимости.....	100
СОЗОНЮК О. С. Емоційний інтелект як особистісний ресурс розвитку життєвих перспектив особистості.....	103
СТОРОЖ О. В. Основні наукові підходи до творчої соціалізації студентів	106
ТОКАРЕВА Н. М. Психологічні виміри форматування перцептивно-інтерактивної компетентності юнаків.....	110
ЮРЧУК О. І. Застосування дельфінотерапії як засобу корекції осіб з психофізичними порушеннями	114
ЯЩУК С. Супрежеские конфликты и причины их возникновения.....	116
КНУРАVTSEVA N., IVASHKEVYCH E. Argumentative discourse as a problem of cognitive psychology.....	119